

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

زندگینامه چهارده معصوم علیهم السلام

کتابی برای تحقیق دانش آموزان

مؤلف: محمد غزالی فرد

سر شناسه: غزالی فرد، محمد، ۱۳۷۰.
 عنوان و نام پدیدآور: زندگینامه ۱۴ معصوم (ع) / محمد غزالی فرد.
 مشخصات نشر: تهران: پیام عدالت، ۱۳۸۶.
 مشخصات ظاهری: ۱۲۰ ص.
 شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۱۵۲-۰۲۳-۸
 وضعیت فهرست نویسی: ضمیمه
 موضوع: ۱۴ معصوم -- سرگذشتنامه.
 رده بندی کنگره: ۹۷۹/ش ۱۴۱ Q
 رده بندی دیویی: ۵۰۹/۲۲
 شماره کتابشناسی ملی: ۱۰۹۶۸۳۱

زندگینامه چهارده معصوم (ع)

مولف: محمد غزالی فرد

نوبت چاپ: اول - ۱۳۸۷ شمارگان: ۵۰۰۰ نسخه

ناشر: پیام عدالت ناظر تولید: احمد رضا شفیع

لیتوگرافی: پیام عدالت چاپ: شب تاب

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۱۵۲-۰۲۳-۸

شانی: تهران - خیابان ولیعصر - خیابان منیریه - پلاک ۲۱۱ تلفن: ۶۶۴۹۸۳۲۶-۶۶۴۱۰۸۴۹

مرکز بخش: بازار آهنگران - کوچه مسجد جامع بازار کاشفی - بخش شفیع

تلفن: ۵۵۸۱۰۲۸۳-۵۵۸۱۰۲۷۱

هر گونه بهره برداری از این اثر بدون اجازه ناشرین پیگرد قانونی دارد.

قیمت: ۱۳۰۰ تومان

فهرست مطالب

۷	مقدمه:
۹	پیشگفتار
۹	موقعیت جغرافیای شبه جزیره عربستان
۱۰	جزیره العرب از لحاظ جغرافیای به سه بخش تقسیم شده است:
۱۰	مردم شناسی شبه جزیره عربستان
۱۱	فرهنگ و آداب و رسوم اعراب
۱۲	زن و نظام خانواده در عربستان
۱۲	وضعیت اقتصادی در عربستان
۱۳	اوضاع دینی شبه جزیره عربستان
۱۵	حضرت محمد ﷺ
۱۸	پیمان حلف الفضول:
۱۹	۲۵ سالگی محمد ﷺ و ۴۰ سالگی خدیجه
۲۱	محمد امین ﷺ
۲۱	بعثت رسول خدا ﷺ
۲۶	عام الحزن (سال اندوه)
۲۸	معراج
۲۹	هجرت به مدینه
۳۰	جنگ بدر
۳۹	جنگ اُحُد
۴۸	جنگ احزاب
۴۸	جنگ بنی قریظه

۴۹	فتح مکه
۴۹	غدير خم
۵۱	سخنان گهر بار از آن حضرت
۵۱	ماجرای سقیفه و خلافت ابوبکر
۵۲	خلیفه‌ی دوم
۵۲	خلیفه‌ی سوم
۵۳	حضرت فاطمه الزهراء
۵۵	از دواج فاطمه زهرا
۶۱	جملات گهر بار از حضرت زهرا
۶۳	حضرت امام علی
۶۶	جنگ جمل
۶۷	جنگ صفین
۶۸	جملات گهر بار از حضرت امیر المومنین
۶۹	گزیده‌هایی از نهج البلاغه
۷۱	حضرت امام حسن مجتبی
۷۵	جملات گهر بار از حضرت امام حسن
۷۷	حضرت امام حسین
۸۲	از سخنان گهر بار حضرت امام حسین
۸۳	حضرت امام زین العابدین
۸۵	دعا و نیایش
۸۷	از سخنان گهر بار حضرت امام سجاد
۸۹	حضرت امام محمد باقر
۹۲	از سخنان گهر بار حضرت امام باقر
۹۳	حضرت امام جعفر صادق

۹۶	از سخنان گهر بار امام صادق علیه السلام
۹۹	حضرت امام موسی کاظم علیه السلام
۱۰۳	از سخنان گهر بار حضرت امام موسی کاظم علیه السلام
۱۰۵	حضرت امام رضا علیه السلام
۱۰۷	نماز عید
۱۱۰	از سخنان گهر بار حضرت امام رضا علیه السلام
۱۱۳	حضرت امام محمد تقی علیه السلام
۱۱۵	از دواج دختر مامون با امام جواد علیه السلام
۱۱۷	شبکه ارتباطی وکالت:
۱۱۸	از سخنان گهر بار حضرت امام محمد تقی علیه السلام
۱۱۹	امام علی النقی علیه السلام
۱۲۲	از سخنان گهر بار حضرت امام هادی علیه السلام
۱۲۳	حضرت امام حسن عسگری علیه السلام
۱۲۸	حزب الله کیست؟
۱۲۹	انگشتر به دست چپ نمودن تا هنگام ظهور:
۱۲۹	از سخنان گهر بار حضرت امام حسن عسگری علیه السلام
۱۳۱	امام زمان علیه السلام
۱۳۳	وظایف نواب چهارگانه
۱۳۳	دوره‌ی غیبت کبرای حضرت مهدی علیه السلام
۱۳۳	مشخصات انتظار بزرگ
۱۳۸	دعای تعجیل در فرج حضرت مهدی علیه السلام
۱۳۹	منابع:

مقدمه:

«بنام آنکه جان را فکرت آموخت»

کتابی که پیش رو دارید وویکردی به زندگی وسیرت معصومین علیهم السلام و پیامبر اعظم صلی الله علیه و آله است. امید است با مطالعهی این کتاب به طور اجمالی با وقایع و رویدادهایی که در زمان حیات هر یک از معصومین علیهم السلام به وقوع پیوسته هر چه شایسته تر آشنا شوید و بانگاهی دقیق تر بر سیرت این عزیزان درس هایی برای زندگی دنیوی وسعادت اخروی خود کسب نمائید.

باشد که از هدایت شدگان باشیم.

پیشگفتار

برای آشنایی بیشتر با محل ولادت اختران تابناک ولایت و رهبری در ابتدا به توضیح موقعیت جغرافیایی شبه جزیره عربستان و فرهنگ حاکم در زمان بعثت حضرت رسول اعظم ﷺ می پردازیم.

موقعیت جغرافیایی شبه جزیره عربستان

شبه جزیره عربستان در جنوب غربی آسیا با حدود ۳ میلیون کیلومتر مربع مساحت، بزرگترین شبه جزیره جهان است که هنوز بخش هایی از آن، به علت وجود طوفان های شنی وحشتناک، ناشناخته مانده است. این شبه جزیره از طرف شمال به وسیله ریگزارهای وسیع به عراق و اردن محدود می شود و با آن که در شرق، جنوب و مغرب به خلیج فارس، دریای عمان، خلیج عدن و دریای سرخ می پیوندد، جز در جنوب، از آب بهره چندانی ندارد.

حاشیه باریکی از زمین های پیرامون آن، جنوب و نواحی کوهستانی معتدل، از نعمت باران برخوردار است، اما در دیگر مناطق، کوه های برهنه و صحرای های خشک و غیر قابل سکونت فراوان به چشم می خورد و ارتفاع این رشته کوه ها، که از شبه جزیره سینا آغاز و در امتداد دریای سرخ تا خلیج فارس ادامه می یابد، حدود ۲۴۷۰ متر است. در لابلاي این کوه ها دره های کوچک و بزرگی که (وادی) نامیده می شود، بخش های مختلف این سرزمین را به هم پیوند می زند.

جزیره العرب از لحاظ جغرافیایی به سه بخش تقسیم شده است:

۱- شمال و غرب حجاز: این بخش که شهرهای مکه، مدینه، طائف، ینبوع و جدّه را در بر می‌گیرد سرزمینی کوهستانی با بیابان‌های وسیع، کم آب و کمتر قابل کشاورزی است البته در آن روزگار زمین‌های پیرامون مدینه و طائف به خاطر قنات‌ها استعداد کشاورزی داشت.

۲- مرکز و شرق (صحرای عرب): سرزمین بلند منطقه نجد، بیابان‌های وسیع نفوذ و بیابان‌های بسیار وسیع الربع الخالی که در آن از باران و آبادانی خبری نیست در این بخش قرار دارد.

۳- جنوب (یمَن): این بخش که در گذشته، عربستان خوشبخت یا یمَن نامیده میشد، شامل منطقه‌ای به شکل مثلث است که ساحل دریای عرب، ضلع شرقی و دریای سرخ، ضلع غربی و خط فرضی ظهران حضرموت، ضلع سوم آن را میسازد این بخش پر نعمت ترین نقطه جزیره العرب است. به گونه‌ای که آثار تمدن درخشان و با عظمت آن تا امروز باقی و مشهور است.

مردم شناسی شبه جزیره عربستان

اساس و محور زندگی عرب بدوی قبیله‌ای او بود. مورخان اعراب ساکن در عربستان را به سه گروه تقسیم کرده‌اند:

۱- اعراب باندّه: قبایلی که سال‌ها قبل از ظهور اسلام به سبب نافرمانی و کفر به وسیله‌ی بلایای آسمانی از میان رفتند.

۲- اعراب عاربه (قحطانیان): قبایلی که در یمَن و دیگر نقاط جنوبی عربستان زندگی می‌کردند، عاربه خوانده می‌شدند، دو قبیله مهم این منطقه، از جمله (اوس) و (خزرج) که در آغاز اسلام دو قبیله بزرگ در مدینه بودند، نسب خود را به یعرب بن قحطان، فرزند پنجم حضرت نوح می‌رسانند.

۳- اعراب مستعربه (عدناییان): منظور قبیله‌هایی است که از طریق عدنان و با

چند واسطه از فرزندان حضرت اسماعیل علیه السلام شمرده می‌شوند و قبیله قریش در این گروه قرار دارد.

صحرا نشینان و شهرنشینان عرب پیرو نظام قبیله بودند. در قبیله سه رکن وجود داشت: نسب، حسب و عصب. بر اساس نسب و حسب تمام افراد باید از شناسنامه قبیله‌ای و فضائل و مفاخر قبیله آگاه باشند، و بر اساس عصب و عرق قبیله‌ای، همه در ساختار قبیله محو بودند؛ به گونه‌ای که همه پیوندها و روابط برای حفظ وحدت قبیله قربانی می‌شد.

فرهنگ و آداب و رسوم اعراب

هر چند خصلت‌های پسندیده‌ای چون روحیه‌ی سلحشوری، وفای به عهد، بخشنده‌گی و مهمان نوازی، صراحت لهجه، حافظه قوی و اهتمام به شعر و شاعری گواه خوبی بر وجود نوعی بیداری فکری و حاکمیت ارزش‌ها در میان مردم جزیره العرب است. اما اندکی تأمل در دست آوردهای هر یک از این خوی‌ها پرده از ضعف فکری و فرهنگی این سرزمین برمی‌دارد، زیرا جهت دار نبودن روحیه حماسی، در بسیاری اوقات، به افروختن بی‌دلیل آتش کینه و درگیری میان قبایل می‌انجامید. وفاداری به قبیله در هر موقعیت و پشتیبانی از افراد قبیله خود، بی‌توجه به ستمگر یا ستم‌دیده بودن آنها، تبعیض نژادی و هم سنگ ندانستن غیر عرب با عرب‌ها، نمودهای دیگری از نبودن نظام صحیح فرهنگی در شبه جزیره عربستان بود.

آلودگی به گناهان مختلف تا آنجا پیش رفته بود که از هنجارهای اجتماعی شمرده میشد، به گونه‌ای که بسیاری، از ارتکاب آن احساس شرم نمی‌کردند؛ برای مثال قتل و غارت، دزدی، میگساری، انواع قمار و فحشا بخشی از زندگی روزانه‌ی عرب بود.

زن و نظام خانواده در عربستان

هرچند «زن» در طول تاریخ به شکل‌های متفاوت و متناسب با موقعیت‌های فرهنگی اجتماعی گوناگون با جاهلیتی پایدار روبرو بوده است؛ اما اندیشه شی انگارانه زن مبتنی اوج جاهلیت فرهنگی حجاز است. در این منطقه، سرنوشت زن مقهور اراده‌ی مرد بود. مرد می‌توانست آنچه می‌خواست با زن انجام دهد و از حق فروش، قتل، ضرب و شتم زن برخوردار بود. زن، در بسیاری از موارد در پذیرش یا عدم پذیرش همسرش اختیاری نداشت.

تعداد همسر بی‌قید و شرط بود تا آنجا که یک مرد می‌توانست ده زن اختیار کند این امر امنیت حقوقی و خانوادگی زن را سلب کرده بود و تقریباً هیچگونه محدودیتی برای ازدواج با مردان نبود البته ازدواج با محارم مانند مادر و خواهر ممنوع بود.

چنانکه قرآن می‌گوید عرب دختر را ننگ می‌شمرد و حتی برخی دختران خود را زنده بگور می‌کردند و اگر پدری دخترش را زنده می‌گذاشت مرگ زودرس او را سعادتی برای خود می‌شمرد. و اسفناکتر از مسئله ازدواج، طلاق بود زیرا مرد برای طلاق زن به هیچ دلیلی نیاز نداشت و می‌توانست وی را بدون هیچ هزینه و نفقه‌ای طلاق دهد.

وضعیت اقتصادی در عربستان

پشتوانه اقتصادی عربستان، داد و ستد جواهرات و سنگ‌های قیمتی، کشاورزی، دامداری (در مناطقی که آب یافت می‌شد) و درآمد حاصل از زیارت مکه در ایامی خاص بود. در داخل قبایل غارت، دزدی، غنیمت‌ها، برده‌گیری، قمار، ربا، کم‌فروشی و داد و ستدهای نادرست نیز از عوامل کسب یا از دست دادن مال بشمار میرفت.

وضعیت معاش عرب‌ها اسفبار بود و زندگی در سراسر جزیره با دشواری سپری می‌شد حضرت علی علیه السلام در این باره می‌فرماید:

(خدا محمد ﷺ را فرستاد. در آن زمان شما ای قوم عرب در بین سنگ‌های خشن و مارهای گزنده می‌خوابیدید، از آب تیره می‌نوشیدید، غذای خوبی نداشتید، خون یکدیگر را می‌ریختید، پیوندتان را از خویشان می‌بریدید و جنگ می‌کردید.)

اوضاع دینی شبه جزیره عربستان

عنصر اصلی دین قبایل عرب جاهلی، شرک و بت پرستی و به تعبیری، آمیزه‌ای از تعدد خدایان و طبیعت پرستی بود. اعتقاد به جن و ارواح و پرستش ماه و ستارگان در میان برخی قبایل رواج داشت. بت‌ها و بت‌واره‌های عرب که شمار آنها به ۳۶۰ میرسید، اگر به شکل انسان بود (صنم) و چنانچه شکل خاصی نداشت (وثن) نامیده می‌شد؛ مانند سنگهای مقدس و برخی خانه و درختان.

مهمترین بت‌هایی که اکثر قبایل عربستان مرکزی آن‌ها را عبادت می‌کردند عبارت بود از «لات»، «منات» و «عزی». بت «هبل» که به شکل انسان و بسیار مورد احترام بود، در داخل کعبه قرار داشت. البته مراسم تعظیم، طواف کعبه و توقف در عرفه در سایه اعتقاد به یک خدای مقتدر و مجرد که در آسمان‌هاست و از عبادت خدایان دیگر جلوگیری نمی‌کند، انجام می‌شد. چنانکه گروهی از عرب‌ها نیز بدون پیوستن به یهود و مسیحیت، از بت پرستی و انحراف پرهیز می‌کردند و خود را پیرو دین ابراهیم و اسماعیل علیه السلام می‌خواندند. این گروه حنیف یا حنفا شهرت داشتند.^(۱)

امام علی علیه السلام در تبیین کیفیت دین ورزی عرب‌های جاهلی می‌فرماید:

(و شما ای قوم عرب، بدترین دین را داشتید... در میان شما بت‌های افراشته بود و گناهان بال شما را بسته بود).

و امام به عنوان روایت گر مستقیم وضعیت جاهلیت جهانی در بیانی دیگر می‌فرماید:

(خداوند سبحان حضرت محمد ﷺ را برانگیخت. در حالی که (مردم روی زمین دارای مذاهب پراکنده، خواسته‌های ضد و نقیض و گروه‌های متفرق بودند. دسته‌ای خدا را به مخلوقش تشبیه می‌کردند، گروهی ملحد و منکر بودند و جمعی معبودهایی جز خدای یگانه داشتند. اما او آن‌ها را از گمراهی رهانید و از جهالت نجات بخشید).